

EKSEKUCIJA VO- DITELJA ABESIN- SKIH VSTAŠEV

Blum je izjavil na te očiti da je njegova vlada takoj poveljena stopiti pred volice, zbornica misli, da je Flandin pravem. Bilo je dvojno glasovne o zaupnici in oboje je izpa z veliko večino za Bluma. V blok ljudske - fronte je solid glasoval za vlado in Blum je dobil tudi precej glasov iz rep blicanskega centra.

27. febr. — Klement Vorštnik, vojni komisar Sovjetske zveze, je včeraj rekel: "Naša vojska ima dobre oči in sluh, kdaj bo Rusija napadla, ampak mi ne bomo čakali, da sovražnik prekorači meje. Naša naloga je, da sovražnika počakamo na meji, vržemo nazaj in ga potolčemo na njegovem teritoriju."

Vesti s Primorskega

NEUSPEH ITALJANSKE SOLE IN FASISTIČNE VZGOJE MED NAŠO MLADINO

Zanimivo poročilo iz goriške okolice

Gorica, januarja 1937. — Maršikoga zanima kako je s šolo in šolsko vzgojo v naših krajih. Težko je seveda podati o tem splošno in izčrpano sliko, ker si kraji med seboj niso popolnoma v enakem položaju. Vendar pa mislim, da bo dovolj, če se omejim na posamezne predele, ker si tudi tako lahko ustvarimo približno sliko v splošnem.

Prepotoval sem kraje v goriški okolici in pri tem videl zelo zanimive slučaje. Zanimal sem se zlasti za šolske razmere in videl, da pravzaprav šola sama v teh krajih nima ravno tistega uspeha kot mogoče kaj drugde. Nered, ki vlada v šolah je naravnost klasičen. Otroci prihajajo iz šol z velikimi zamudami in brez vsakega strahu tudi izostajajo iz šole. Učiteljice nimajo nikakega vpliva in ne morejo držati nobene discipline. Učitelj je zelo malo. Ves ta nered je seveda povečan s tem, kar otroci zlasti v nižjih razredih ne razumejo jezika svojih vzgojiteljev in na ta račun si lahko marsikaj privoščijo. Vprašal sem šolarke iz drugega razreda, ki je šel s celo uro zamude v šolo, oddaljeno par 100 metrov, če se nič ne boji, ker je tako pozno: "Saj to ni tako reč. Učiteljica se bo malo repenčila in skakala, mi se pa pod klopjo smejemo, saj je ne razumemo."

Gledal sem tudi, kako otroci pišejo naloge in kako se sploh učijo. Videl sem, da šolarček iz tretjega razreda ne zna čitati, kar je napisal. Sicer res ni nič čudnega, ker tudi sam nisem mogel razbrati njegove pisarije. Sicer je jasno, da ta način šolanja vzgaja samo popolnoma zaostale ljudi, kar ima lahko katastrofalne posledice. Vendar pa je to, kakor zgleda, popolnoma v duhu fašizma, ker jih potem lažje asencuje in nadomešča to, s svojimi paradami in sličnimi ceremonijami. Vsaj tako izgleda, da je tudi fašističen šolski sistem, ker se zelo malo trudijo, da bi šolstvo dvignili na boljše. Vidi se to še iz tega, ker je fašizem organiziral vse polno organizacij in tečajev, ki se vrše živno šole in kjer ljudem vlije v glavo svojo ideologijo. Če pa hoče imeti v tem uspeh, mu ni treba imeti prepametnih ljudi pred seboj.

Drugo glavno polje vzgoje otrok so parade. Človek bi si mislil, da imajo vsaj tu večji uspeh kakor v šoli. Toda na lastne oči sem se prepričal, da ni tako. Videl sem otroke, oblečene v razne uniforme z zastavicami in vsem mogočim, in povorki. Najmanjši so vse to gledali nekako preplašeno, večjim pa se je zdelo to že neumno. Mogoče to iz tega, ker je preveč takih komedij in so se otroci že naveličali, čeprav je znano da imajo ravno otroci radi uniforme, parade in slično, na kar je fašizem zlasti računal. Toda vsaka stvar ima svoje meje. Tako so pri eni takih parad, ki sem jih doživel v par tednih, štiri otroci, ki bi morali kričati: "Duce", eni vpili "kduče", "kduče", "duce" in slično. Starejši ljudje so se mužali in potihno smejali.

Take in slične slike, ki jih človek opazi, vržejo čudno luč na italijansko šolo, ki je v rokah fašizma.

ZIVINOREJA V JULJSKI KRAJINI

Je daleč pod državno povprečnostjo

Ljubljana, februarja 1937. — Decembarska številka italijanske statistične vestnika "Bollettino mensile di statistica" je objavil razvidnico živinoreje. Po teh podatkih je bilo v Juljski Krajini in Zadru dne 19. marca 1936 9.420 konj, 15.670 oslov in 1.720 mežgov, skupno 26.810 kopitarjev, 122.240 goved, 65.590 prašičev, 141.390 ovac in 17.880 koz.

Ako primerjamo podatke za Juljsko Krajino in Zadrsko s podatki za celotno kraljevino Italijo, pridemo do žalostnega zaključka, da je Juljska Krajina glede živinoreje, in sicer glede vseh njenih vrst daleč pod državno povprečnostjo.

Račun nam namreč odkriva, da je v Juljski Krajini in Zadru po en konj prišel na 104 prebivalce ali na površino 92 ha, dočim je v celotni Italiji prišel že na vsake 50 prebivalcev in na 38 ha. V Juljski Krajini in Zadru je prišel povprečno po en osel na vsake 63 prebivalcev in na 56 ha, v celotni državi na 52 prebivalcev in na po en mežgov v Juljski Krajini in Zadru na 570 prebivalcev in na 500 ha, v vsej državi pa na 100 prebivalcev in na 74 ha, po eno govedo v Juljski Krajini in Zadru na 8 prebivalcev ali na 7 ha, v celotni državi pa na manj kakor 6 oseb in na manj kakor 4 ha, po en prašič v Juljski Krajini in Zadru na vsake 15 prebivalcev ali na 21 ha, v celotni državi na 13 prebivalcev in na manj kakor 4 ha, in po ena koza v Juljski Krajini in Zadru povprečno na vsake 55 prebivalcev ali na 49 ha, v celotni Italiji pa že na 24 prebivalcev in na 17 ha.

KMEČKA POSOJILNICA V SENTIVIŠKI GORI PROPADLA

Strahovit udarec za naše ljudi

Gorica, januarja 1937. — Poročajo nam iz Sentiviške gore, da je propadla znana Kmečka posojilnica, ki je obstojala in redno poslovala v korist našim kmetovalcem dolgo let. S tem ni so prideti samo oni, ki so imeli v njej količjak denarja, ker so ga s tem izgubili, ampak vsi člani, katerih je okoli 40, morajo plačati še po 1200 lir, kar znese 16.800 lir, ki so sedaj popolnoma vržene vstran, a marsikdo bo moral radi tega prodati vse kar ima, nekaterim pa bo tudi pogumno premoženje na boben. Tako se izvaja sanacija našega združništva.

SODBE IN OBSODBE PRED OKRAJNIMI SODIŠČI V JULJSKI KRAJINI V LETU 1935

Ljubljana, 2. februarja 1937. Pred časom smo na tem mestu objavili poročilo o razsodbah kazenskih sodišč (tribunalov) v Juljski Krajini in pri tem poudarjali izredno težke razmere, ki jih je ustvarila nenaravna in krivična državna meja, posebno pa še v tako zvani prosti coni na Reki in v Zadru. Danes hočemo predložiti čitateljem podatke o razsodbah okrajnih sodišč (pretur).

V Juljski Krajini in Zadru posluje danes osemnajst pretur. Tribunalu v Trstu so podrejene preture v Postojni, Senožečah, Sežani, Trzinu, Trzinu, tribunala na Reki in v Volovskem — Opatiji, tribunala v Pulju preture Cress, Labin, Pazin, Poreč, Pulj, Rovinj, Veli Lošinj in Vodnjan ter tribunala v Zadru preture v Lastovem in Zadru. Preture tržaškega tribunala spadajo skupno s preturami videmskega tribunala v območje tržaškega prizivnega dvora. Reški, puljski in zadrski tribunali pa so podrejeni sekciji tržaškega prizivnega dvora na Reki. Radi te sodne razdelitve je, kakor smo že v prejšnjem članku o tribunalski omenili, mogoče kritično presojati samo podatke na področju reške sekcije prizivnega dvora.

V letu 1935 so se vršile pred okrajnimi sodišči, ki so podrejeni sekciji prizivnega dvora na Reki, 2062 postopanj obsojenih je bilo 1564 oseb, od 3 do 6 mesecev 320 oseb, od 6—12 mesecev 80 oseb in z večjo nad 1 letom 10 oseb; z zaporom do 1 meseca 296 oseb, od 1 do 6 mesecev 320 oseb, od 6 do 12 mesecev 13 oseb in z zaporom nad 1 leto 4 osebe. Z denarno kaznijo do 100 lir je bilo kaznovanih 169 oseb, od 100 do 1000 256 oseb in z večjimi denarnimi kaznimi ali globami 33 oseb. V področju reške sekcije prizivnega dvora je bila povprečno vsaka 115 oseb kaznovana od okrajnega sodnika, v vsej Italiji pa povprečno le vsaka 232 oseb. Po številu prebivalcev je reško področje okroglo 0,71%

vse države. Število postopanj je dokaj sorazmerno, namreč 0,67 perc., ne pa število obsojencev, ki znaša kar 0,89%. Delikti in prestopki, glede katerih izkazuje reško področje število močno nad 1 letom 10 oseb. Toliko visoko število deliktov in prestopkov, radi katerih so bile izrečene obsodbe, so značilne za razmere v Juljski Krajini in Zadru.

Velik udarec za naše kmete v okolici Cerknega

Sv. Lucija, jan. 1937. — Naši kmetje preživljajo težke čase. V tej splošni krizi si pomagajo kakor vejo in znajo, da preživljajo sebe in svoje družine. Domača zemlja jim ne da toliko, da bi se prihranili, četudi delajo trdo in obdelujejo vsak rodovitni kosček zemlje. Veliki davki in druge datjave jih tako obremenjujejo, da jih silijo za zaslužkom. Zaslužek je danes zanje zelo redek in če je, je majhen, zato se bavijo s tihotapstvom iz Jugoslavije. Na drugi strani pa jih draginja živil in vsakdanjih potrebščin silijo, da si jih nabavljajo na jugoslovanski strani. Obenem tudi tihotapstvo z živil, kar je sicer vseeno z velikim rizikom, mnogokrat pa tudi življenje tihotapca postavljeno na kocko. Letošnjo jesen so nabavljali v Jugoslaviji, deloma z vednostjo obmejnih stražnikov, deloma za hrbtno teh, suhe slive, jih prodajali ali pa hranili doma in počasi pošiljali naprej v notranjost. Tihotapstvo s slivami je zavzelo baje zelo velik obseg. Nekega dne so po nalogu oblasti ustavili in pregledali vse tovorne vozove na cesti iz Cerknega proti Sv. Luciji. Zaplenili so ogromne množine suhih aliv, ki so bile ali prethotapljene čez mejo, ali nabavljene predpisnim potom, ter jih odvzeli lastnikom. Vsa posredovanja, prošnje in dokazovanja so bila zaman. Zdi se, da je bil ta ukrep izdan na neko ovadbo. — Naši kmetje so pri tem utrpeli veliko škodo, zlasti nekateri, ki so vložili v blago ves svoj težko prislužen in prihranjen denar.

Železničarji v mezdnem gibanju

Zahtevali bodo splošno zvišanje plač

Chicago. — (FP) — Zadnje čase so stopile vse železničarske unije, 21 po številu, v mezdno gibanje. Nedavno so tukaj zborovali glavni in pokrajinski voditelji petih železničarskih bratovščin, ki so provizorično formulirali svoje zahteve, zdaj pa zborujejo voditelji 16 ostalih unionov. Zborovanja se vrše v hotelu Morrisonu.

Kolikor je razvidno, bodo železničarske unije z bratovščinami vred zahtevale 20% zvišanje plač. Prva konferenca bratovščin je to že zaključila in vso stvar predložila članstvu prizadetih unionov v razpravo. Prvega marca se voditelji petih bratovščin zopet sestanejo na drugi konferenci v Chicagu. Na tej konferenci bodo prišli do končnega sporazuma glede zahtev, katere predložijo železnicam.

Podobne zahteve bodo imele druge železničarske unije. George M. Harrison, predsednik unije železniških klerkov in načelnik zveze železničarskih voditeljev, pravi, da je to mezdno gibanje povsem naravno. Unije so namrečvale vprašati ali zahtevati zvišanje plač že leta 1929, tik pred borznim krakom in nastoplo krizo, kar pa so opustile. Potem so železničarji sredi depresije pristali na "prostovoljno" znižanje plač za 10%. Dotična redukcija je bila pred par leti odpravljena in železniški delavci so zopet dobili stare plače. Zdaj bodo ali pred železniške magnate z novo zahtevo.

Oljni inženirji dobe zvišanje

Chicago. — Inženirji pri Universal Oil Products kompaniji, ki so še skoraj 100% organizirani v Federaciji inženirjev, arhitektov, kemikov in tehnikov, bodo v bodoče prejeli od \$10 do \$70 več plače na mesec, plačo in pol za čez urno delo in odslovičeno plačo. Družba je pristala tudi na priznanje unije, ako dokaže, da zastopa večino inženirjev, kar ne bo težko.

Številne reliefne stavke v N. Yorku

Relifna kriza v Ohio in drugod

New York. — (FP) — Sedeče stavke, okupacijske stavke, "odmorne" stavke in podobno postajajo bolj in bolj nekaj vsakdanjega pri reliefnih delih v ameriški multimilijonarski prestolici. Ves reliefni aparat v tem mestu je prepojen z revolucijami reliefnih delavcev. Glavni vzrok temu je "reklasifikacija" ali reduciranje kvalificiranih delavcev v kategorijo navadnih težakov v svrhu redukcije plač. Drugi vzrok je tudi trebljenje reliefne liste.

Pred nekaj dnevi je policija nasilno izgnala sedeče reliefne stavkarje, ki so imeli v svoji posesti neko mestno garažo. Vzrok stavki je bila degradacija mehanikov v težakso kategorijo. Potem je prišlo do slične demonstracije v uradu WPA za delavske odnose, kjer je tudi nastopila policija in revoltarje izgnala iz urada. V več drugih krajih je prišlo zopet do "okupacijske" stavke vladnih uradov ali izostalih ali izostalih reliefnih izplačil. Drugi, ki so na direktnem relifu, se zopet priključujejo, da ne dobe podpore, čemur je vzrok reduciranje nadzornega štaba ali nižjih reliefnih uradnikov.

Ker na eni strani odslavljajo reliefne delavce, na drugi pa uvajajo priznanjstvo, se je zveza brezposelnih odločila za "neaktivne" ali "odmorne" stavke, ki pomenijo sporadično prenehanje z delom za nekaj časa. To taktiko bo skušala izvajati istočasno pri vseh prijetih po vsem mestu.

Glen McCabe, predsednik Zveze steklarskih delavcev.

Iz nekaterih mest države Ohio pa prihajajo poročila o resnih reliefnih krizah. V Toledu je nastala resna situacija, ko so trgovci naznanili, da ne bodo več dajali živil, dokler ne prejmejo denarja od mestne reliefne administracije, ki ima suho blagajno. S tem je v Toledu prenehal ves relief. Slična situacija se obeta tudi Clevelandu in nekaterim drugim mestom v Ohio.

Slična situacija preti ali pa že obstoji v marsikaterem drugem kraju dežele. V Iowi je nedavno prišlo do večjih nemirov, ko so siromašni farmarji, prizadeti vsled lanske suše, demonstrirali in protestirali proti odpravi reliefnih del. "Reklasifikaciji" in odslovičvam so se uprli tudi reliefni delavci v Seattleu.

Na splošno trgajo relief in mejejo reliefne delavce na cesto po vsej deželi radi znižanih apropiacij po zvezni vladi. Sploh gre vsa vladna politika za tem, da se čimprej likvidira vsa vladna pomoč, čeprav je še milijone revežev odvisnih od teh drobtin. Na eni strani "prosperiteta", na drugi množice patetičnih — poabljenecv.

Krojači izvojevali zvišanje mezd

Zmaga načel industrijskega unionizma

New York. — (FP) — Nova pogodba med unijo Amalgamated Clothing Workers in delodajalci, ki je bila pravkar sklenjena, določa splošno zvišanje mezd 12 odstotkov. Sidney Hillman, predsednik unije, je rekel, da ta pogodba pomeni zmago načel industrijskega unionizma, katere propagira Lewisov odbor za industrijsko organizacijo.

Zvišanje mezd bo prineslo okrog \$30.000.000 več na leto 135.000 delavcem, ki so člani te unije. Pogodba je bila sklenjena s tovarnarji, ki predstavljajo 85 odstotkov ameriške oblačilne industrije. Delovni teden 36 ur ostane in veljavnost pogodbe poteka čez tri leta. Prej je unija sklepala pogodbe s posameznimi delodajalci, ki so kontrolirali gotova tržišča v središčih oblačilne industrije.

Hillman je dejal, da je njegova organizacija, ena vodilnih v Odboru za industrijsko organizacijo, reprezentirala vse delavce, ki so upošteni v oblačilni industriji, pri kolektivnih pogajanjih. "Oni, ki so povezani s to industrijo, se zavedajo, da delavska organizacija v tej industriji ne bi mogla doseči tega, kar amo mi, če bi bili delavci člani poklicnih unionov, bi vsaka reprezentirala le malo grupo izurjenih delavcev," je rekel Hillman. "Nikdar ne bi mogli skleniti pogodbe, ki bi krila vso industrijo, če ne bi naša organizacija govorila v imenu vseh delavcev. Izvojevali smo zvišanje mezd in druge pridobitve z argumentom, da

so delavci upravičeni do večjega deleža bogastva, ki ga proizvajajo s svojim delom, do plačila, ki jim bo omogočil dostojno življenje."

Socialisti ustanovili združeno letovišče

New York. — V Shrub Oaku v bližini Peekakilla, N. Y., so newyorški socialisti ustanovili združeno letoviščno kolonijo pod imenom Camp Three Arrows. Obsega 120 akrov in leži ob jezeru. Zadrugarji nameravajo postaviti okrog sto hiše.

V sedanjih hudih časih

"Zelo mi je žal, toda odpustiti vas moram iz službe."
"Kako to, gospod ravnatelj? Saj vendar nisem nič naredil!"
"Pray zato!"

IZVEDETI ŽELIM

kje se nahaja Theresa Beve, doma iz Zagorja pri Kozjem na Spodnjem Sotškem. V Ameriko je prišla leta 1907 v Minnesoto. Sedaj mislim, da se nahaja nekje v Milwaukee, Wis. Prosim jo, naj se mi javi pisмено in sicer na naslov: PRIJATELJICA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

Easter Dinners

will not be complete without our delicious old country style Smoked Sausages (kranjske klobase) & Smoked Stomachs, Regular Smoked Hams, Smoked Boneless Butts—35c lb. for any of the above items mentioned. Smoked Picnic Shoulders 25c. Post Prepaid sent anywhere in United States.

Send your Easter order early, so you receive your orders on time. Horse radish roots free with any order. Send Money Order or cash in registered letter to:

JOSEPH LESKOVAR

420 High Street, Radna, Wis.

"Že 11 let se veselim Luckies"
piše Ezio Pinza, bas

Metropolitan Opere

"Ko pišem to, sem v oblačilnici Metropolitan Opere. Ravno kar sem sveršil uspešno predstavo 'Le Coq d'Or'. In Lucky Strike, ki jo kadim v tem trenutku, je ena izmed nagrad smage! Ali me kaj skrbi, da bi kaja škodila mojemu grlu po moji naporni predstavi? Popolnoma nič. Kajti spoznal sem, da se lahka kaja prilaga mojemu okusu in mojemu grlu. Enajst let sem se veselil Luckies v tej deželi in celo v moji rodni Italiji."

Ezio Pinza
SLAVNI ZVEZDNIK
METROPOLITAN OPERA COMPANY

NAJFINEŠI TOBAK—
"SMETANA PRIDELKA"

Neodvisen pregled je bil pred kratkim storjen med profesionalnimi moškimi in ženskimi — odvetoiki, zdravniki, predavatelji, znanstveniki itd. Izmed onih, ki so rekli, da kade cigarete, jih je več kot 87% ugotovilo, da imajo osebno rajši lahko kajo.

Mr. Pinza odobrava modrost te prednosti in istotako tudi drugi vodilni umetniki radia, odra, filma in opere. Njihovi glasovi so njihovo bogastvo. Zato jih toliko kadi Luckies. Tudi Vi imate lahko zaščito grla od Luckies — lahke kaje, proste gotovih rezkih dražljivcev, odstranjenih z izključnim procesom "It's Toasted". Luckies so prijazne grlu!

Lahka Kaja

"It's Toasted"—Zaščita Vašega Grla

PROTI DRAŽENJU—PROTI KAŠLJU

Martin Andersen Nexø

PROKLETSTVO

ROMAN

Prevedel Mirko Javornik

Zaporedoma je privlekel iz skrivališča: star, votel ključ, v katerega je vpilil prižgalnico in ga uporabljal za top, skatilo s smodnikom, vžgalnicami, ostanek lončenke s potrebnim zamorskim tobakom po petindvajset orov pol funta, odpiral za hišna vrata in kos hrupavega lesa, ki naj bi mu prinesel srečo, ker ga je ukradel.

Ko se je prepračil, da so stvari še nedotaknjene, jih je spet spravil v skrivališče in začel prazniči žep na stezo.

Uspeh ni bil velik; Mads je fantoma lastno-rečno prepral žep, preden sta sedla na voz, da bi se zavaroval, da se ne bi to ali ono izgubilo vanje. — Bilo je petindvajset orov in štručica, ki mu jo je podaril Mads za dolgo in zvesto službo.

Toda Thorwald na pogled ni bil nezadovoljen. Skrbno je položil štručico na tla, ko je položil z nje zadnjo liso sladkorja, postavil nato vse tri petindvajsetice v vrsto in jih nekaj časa sočutno opazoval. Potem je zastrmel v ščip, sklonil glavo na stran in iztegnil jezik. Nalahko je prožil desnjico, kot potujoči čarovniki, je vrtel po zraku in mrmral časovno molitvo: "Hokus, pokus, ala bum, marš, tralala bum!" Pri zadnji besedi se je mahnil po glavi, snel čepico in jo obrnil. In trrrr! se je vaul drobiš po tleh. Podil je novce z rokami in z nogami pred sabo in občudujoče in nakratko vzklikal. Mah po bedrih, in v zavijanih hlačah je našel krono; drugi mah, in iz čevlja je potegnil nadaljni dve kroni. Ožulili sta mu bili kožo s pete, a kaj zato!

Ta hip je bil ves samo gledalec, se krasno zabaval in se čudoma čudil.

Potem je pobral ves denar v roko in ga tresel. Prijelo ga je, da bi vse skupaj zagnal v zrak in pogledal, koliko bo izginilo.

Bogve, koliko je neki pobasal Lars? Spravil se je na štetje. Štiri krono petindvajset orov! Začel jih je vneto iskati, se plazil po tleh in žgal žveplenke v senci pod zidom, končno pa je našel novce v ustih ob podočnikih. Računal je z Madsom in je vtaknil v nagelci denar med zobe in potem ga je nenadno prijel, da bi ga potisnil z jezikom proti licu — seveda za šalo in samo, da bi izpolnil število.

Ogledoval je petindvajsetico in jo spet stlačil v usta na čeljust. Bila je prav tako dobra kot Larsov čik. — Srebro je vendar strupeno! In če bi ga pogoltnil! Sploh pa bi bil rad videl, kako je Lars Madsa v obraz ciganil.

Potem je zavil denar v list kislice, ga vtaknil v zid k drugim stvarim in vasil kamsi prednje. Štruco je spravil na golo kožo tja, kjer sta jermen in arajca tvorila naravno skrivališče. Naj le pade materi v roke, denarja tako ne bo dobila.

Šel je do vrat in previdno prijel za kljuko. Nocoj ni bil uglasen na to, da bi začel lov z materjo; in sklenil je, da bo spal zunaj, če se ne bo mogel splaziti v hišo.

Vrata proti navadi niso bila zaklenjena. Ali je bila to zvijača?

Pustil je vrata na široko odprta, da bi se mogel naglo izmuzniti na prosto, vzel čevlje v roko in lezel v sobo.

Skozi ključavnico je videl, da se sveti v spalnici luč in je prisluhnil; bilo mu je, kot da čuje znotraj glasove, kot da bi se nekdo plazil v samih nogavicah po sobi. Potem mu je ušlo uho kratko vzdihovanje in ihtenje podobno tarnanje je šlo za njim. Glas pa je bil glas njegove matere.

Vsa kri mu je udarila v srce. Za vrati je prav jasno slišalo; tam je stal nekdo z zadržanim dihom na preži. Tisti človek je držal v rokah sekuro in je čakal nanj in na tleh je ležala mati in se valjala v krvi. — V fantovi živahni domišljiji je mrgolelo roparjev, umorov in ropov.

Zdaj pa je jasno razločil glas svoje matere, ki ga je klicala po imenu.

Ali ni bilo ihtenje samo nova zvijača, ali pa so bile to le mačke na podstrešju?

Stresel se je kot vedno, kadar se je pripravil na mero udarcev, in odprl vrata.

V sobi je pred posteljo ležala mati, z glavo naslonjena na rob postelje.

"Thorwald, ljubi Thorwald, pomagaj mi."

"Kaj pa je mati? Kaj si bolna?" je vprašal, hripavo od tesnobe.

"Oh, da, fant moj, pomagaj mi!"

"Ljubi Thorwald, fant moj!" — Pri teh besedah se je v njem nekaj zganilo in zmešalo. Stanje, v katerem je bila mati, njen mrtvaško bledi obraz s krvavo silino in nežna imena — predvsem ta nežna imena — so mu vlivala strah, da je drhtel po vsem telesu.

"Mati, ampak mati!" Z glasnim krikom se je sklonil nad njo in jo poskušal dvigniti.

Kako smešno je bilo, če jo je prijel! Se nikdar je ni držal z rokami — vsaj spominjati se ni mogel česa takega. Vedno se mu je zdela le kot neka naprava s samimi ogli in robovi; če se je človek le dotaknil, je dobil robove in obronke.

Njeno dolgo, tenko telo se mu je zdelo vedno le kot top in neupogljiv drog. In zdaj se mu je lomilo v rokah; mlahavo in nemočno je popuščala, ko mu je skušala pomagati. Tudi zdaj se je skoraj ni upal prijeti, tako mehka je bila.

"Zakaj si pa tako ležala, mati?" jo je vprašal, ko je potisnil njene dolge noge v postelj in zatlačil odejo pod nje.

"Ah, slišala sem, da si ti ropotal zunaj, hotela sem ti odpreti. Nisem pomislila, da so vrata odprta."

"Da, ampak zdi se mi, da ti ni prav dobro."

"Ah, samo tepena sem bila, nič drugega," je odvrnila in se grenko nasmehljala.

"Od očeta?" je vprašal. Nikdar ni mogel razumeti, zakaj je ni oče nikoli mahnil nazaj.

"Ne, ne, prijatelj. Sva sicer praseti, a raje va pa vendarle ne."

Thorwald je čutil potrebo, da bi storil mater kaj dobrega in se je trudil krog nje, čeprav na bolj dobrohoten kot pa koristen način, ker si je jemal za vzor postopek, ki se je po njem ravnal Lars pri svoji mami sestri.

"Ali dobro ležiš tako, mati?"

"Dobro, fanti!"

"Ni gub pod tabo?"

"Gub? Ne, ležim kot v sedmih nebesih!"

"Ali naj ti kaj pogrejem — malo sladke vode?"

"Sladke vode? Kaj si neumen? Mislíš, da sem dojenček?" Smejala se je in vmes vzdihovala od bolečine.

Zdela se mu je popolnoma umevno, da imajo ženske in dojenčki enak okus — vsaj pri tekočinah — pa se je kljub temu smejal z njo.

In ko je sobo spet malo uredil, mu je mati pravila o pretepu.

"Saj veš, naj govore ljudje o meni kar hočejo, da nisem taka kot Paulsenova stara, ki li-

je z dedcem za stavo žganje in polega z njim kot prava žlampasta cundra po oštarijah, da Lars in mala erkvata. Zahvali Boga vsaj zato, če ga ne veš za nič drugega. Ko sem prišla na jasno, kakšnega perja tič je tvoj oče, sem se zaklela, da ne bo prišlo v našo hišo drugo žganje kot tisto, ki ga bo vlačil on v vampu domov — pa ti pride ta živina, pošast kravar-

ska in mi pomoli polno steklenico pod nos. Ampak verjamij mi, tako sem mu jih naložila, da ne bo tako brž pozabil gospe Frankove."

Misel na zasovraženo pijačo jo je silno vznemirila, bila je z dlanmi po postelji in vpila: "Fej žganje! K satanu z njim!"

(Dalje prihodnjik.)

Prigode gospoda Andreja Buče

To se je godilo takrat, ko nas še ni bilo na svetu. Nekaj let prej.

Zeleznica še ni prevrtila poljan in travnikov naše lepe doline. Neba nad nami še ni onemogel smradlivi dim iz tovarniških dimnikov.

Takrat je živel na hričku blizu trga upokojeni financer gospod Andrej Buča. Hišico je imel, pokojnino in drobno ženičico. Toda hišica je bila njegova, brez dolgov, k pokojnini je znal prislužiti kakšen goldinar po strani, drobna ženičica pa je bila ne samo skrbna in varčna gospodinja, temveč je znala biti tudi jako huda in natančna. Ne, gospodu Buči pa hudost in natančnost ni bila prirojena. Dovtipen in hudomušen je bil, da ga še danes pomnijo vsi, ki imajo radi šale in nagajivosti.

Obilno rejen je bil gospod Drejec Buča, da so se vsi čudili, kako sploh more prebiti v svoji kajžici na griču. In sam gospod Buča je časih govoril: "Le tega se bojim, da me nekdo po-

noči zadene nesreča. V spanju smrtnim, kakor Matijeva žaga, in v sanjah se v postelji obračam. Kaj bo, če se nekoč s hišo vred zakotalim po hribu!"

Je bilo res čudno, odkod se je gospodu Andreju Buči jemalo in zakaj se je tako redil; ko vendar nikoli ni jedel čez mero. Tako le jutraj skledo ajdovih žgancev in latvico mleka, dopoldne kos kruha in slanina. Opoldne, no, opoldne mora človek že kaj več zalogiti, da ne opeša. Popoldne je spet treba majčke- no malice, zvečer pa nekaj cmokov a pliskrom kislega zelja, — oh, to kar ni vredno besede. Le kadar je gospod Andrej Buča stopil v gostilno, — takrat si je pa privoščil. Svinjako ali telečjo glavo in jo obral do kosti, popil pa je k večjemu deset vrčkov piva. Vse svoje nevaščnosti zaradi prehrane in rejenosti je gospod Buča nekako razložil slovečemu traku zdravniku dr. Kozoderu. Učeni doktor ga je poslušal in mu napovedal svetloval: "Veste, kaj vam manjka, gospod Buča? Samo še eno sedalo!"

Najlepše denarce je gospod Buča zaslužil s ptiči. Gojil jih je za vsake vrste, da je žvrgolelo v njegovi hišici na griču kakor

v paradizu. Nekoč je tudi gospodu župniku Škrjancu nesel prekrasnega ptička in je gospod župnik odšel na roko pet goldinarjev, kar je bil tiste čase velik denar. Gospod župnik je potem potrpežljivo čakal, kakšne mu bo drobil neznani pisani drobljanec. Oj, pa je naposled izgubil ljubeznivi ptiček vse svoje pestre barve in ko je začel čivkati, kakor pač čivkajo vsi vrabci po strehah, je gospod župnik Škrjanc izprevidel, da mu je Andrej Buča, preklicani hudomušnež in slepar nemarni, prodal poslikanega vrabca za težkih pet goldinarjev. Da bi ne bilo sramote in spogledovanja, je gospod župnik izpustil svčka na beli dan in je brez odveze odpustil greh gospodu Andreju Buči, ki si je medtem itak že privoščil čivjasko glavo s hrenom in deset vrčkov piva. Tako je imel navado ob vsaki dobri kupčiji, drobiž je pa nesel ženici.

Nekoč na pustni dan je bilo v našem trgu jako veselo. Tržani so se opravili v maskare, iz vsake hiše je bil kateri, in so ugajali sredi trga takšne norčije, da so se še stari, resni, najbolj zagrenjeni prebivalci držali za trebue. In še ponoči so potem

rajali, da je bil kar prehrupno. "Vas že spokorim!" je tisto noč mrmral Andrej Buča in si je dal z lestvijo nenavadnega opravka. Zamenjal je tisto noč vse napisane table obrtnikov na trgu. . . . Grozovita je bila drugi dan zmešnjava. To je bila pepelnica, kakršna gas trg ni pomnil. Nad mesarijo gospoda Petra Bajsa se je blestela tablica konjača Franca Zlindre. Nad pekarijo Toneta Skoka je visela lesena tabla opekarni Matevža Potrate. Nad usnjarno Frica Zaleta je bila pribita dolga tabla trgovca in slaščičarja Skobca. Nad gostilnami so bile table vse premenjane, večji del tako, da je najhujši nasprotnik dobil tablo svojega ljutega neprijatelja in narobe.

Grof, ki je v graščini nad trgovcem prebival, je tisto jutro prvi vstal. In ko se je razgledoval z grajske planote po trgu, se mu je na prvo oko zazdelo, da nekaj ni v redu. Hitro je odstopil po daljnogled in je gledal in gledal in z glavo majal. Potem je stopil dol v trg in je natančno prebiral napise, poklical je še gospoda župnika in sta se skupaj razgledovala po trgu. Drugače nikogar ni bilo na beli dan, o, te sramote! Popoldne so se nekateri vendar izpametovali in so sneli napadne table. Prvi jo je sam mesar Peter Bajsa odnesel h konjači Zlindri in je vzel svojo. Potem so sledili izpodbudnem zgledu ostali mojstri. Sovražniki so se pobotali in v trgu je spet zavladala najlepša sloga. Se same-mu Andreju Buči so odpustili predrzno nagajivost, brez katere ni mogel živeti. Saj se je siromak dovolj potil tisto noč, ko je prenašal lestvo in table. . . .

Primeril pa se je gospodu Andreju Buči dogodek, da se je lahko posmeševal ves trg. Redil je gospod Andrej Buča ljubko kravico, ki je dajala dovolj mleka zanj in za njegovo gospo soprogo. In to kravico Lisko je gospod Andrej Buča kakšen popoldan sam napasel na travniku pod hišo. Posebno, kadar je gospa imela opravka v trgu, je možu naročila, naj kravico lepo povede na sveži zrak. Pred hišico je bila brajda, ta brajda je slehern jesen rodila toliko grozja, da je gospod Andrej Buča vedno imel v kleti sodeček vinčka. In kadar se je potem gospa potrudila v trg, si je gospod Buča pripravil vedrico. Skrivaj je natočil vina in si ga shranil za brajdo, da tega ni opazila gospa soproga. Nekoč pa je Liska prišla na vedrico in je žejna posrežala pijačo. O, potem se je začel dirndaj z vršičem in jokom. Ko se je namreč gospa Buča vračala iz trga, je krava zbežljala po griču in se je tako premetavala in je pijana tako rogovčila, da je gospa Buča v grozi in žalosti zaihtela: "Večni Bog, krava je znorela, krepnila bo!"

"Figo bo krepnila," je jezen zarobantil gospod Andrej Buča, ko je odnesel prazno vedrico iz brajde v klet. "Krava se bo že iztreznila, mene pa bo togota raznesla!"

Resnično srdit, kakor še nikoli, je gospod Andrej Buča skrtnil z zobmi, potem je odkorcal po hribu lovit pijano Lisko. Saj bi je ne bil ulovil, pa se je krava neumna z rogovi zataknila v kup gnoj, čez katerega je menda hotela preobračati kozolce. Ves trg je bil pokonci. . . .

Najlepšo izmed vseh je pa Andrej Buča zagodel samemu gospodu grofu. Graščak je bil trd in ohol, kakor se je za tiste čase spodobilo. O njegovem premoženju so otroci vedeli povedati: "Gospod grof ima počen knof. . . ." No, dosti več pa v resnici ni bilo. Ali gospod grof tega ni bil kriv. Zapravljali so njegovi predniki, on sam pa je v mladosti še tako poskušal, a na stara leta je pač moral spet prijeti za delo, če je hotel jesti vsakdanji kruh in se obraniti upnikov, da ga ne poseženo iz graščine. Ljudje so se mu po-

smehovali, kadar so ga videli pri delu. Potem je pa rajši sam ubral take strune, da se je začel zmrvovati nad vsakomur, kdor mu je prinesel v mlin.

Orje nekoč na pomlad gospod grof na grajski njivi blizu potoka.

Pride mimo gospod Andrej Buča. Komaj ga gospod grof ugleda, začne svojima voličema: "Hi, voliča, vidva sta pametnejša kakor ta zavaljeni Buča!"

Gospod Buča postane in poslušne. Groza, kaj takega! Pa ne premišlja dolgo. Ne bele ne črne, ne črne. K potoku stopi in se zagleda v vodo: — nekaj dni prej je povodenj odnesla brv in nikomur še ni padlo v glavo, da bi položil novo.

"Ojej, ojej, le kaj mi je početi!" jame bridko tarnati gospod Andrej Buča. Veliko pisano ru-to potegne iz žepa, da si obriše solze in potno čelo. "Ojemine, ojemine, le kaj mi je storiti!"

Gospod grof ustavi voliča sredi granja, popusti oralo in se približa.

"Kaj se je pa zgodilo?"

"Čez potok moram, gospod grof, mudi se mi, da ni brvi!"

"O, pa prebredite vodo, saj je spet plitka!"

"Saj bi jo, pa ne smem zaradi nog. Veste, gospod grof, zdravnik mi je zabranil, nikoli več ne bi shodil, ohromel bi v pomladni vodi. Z zlatom bi plačal, če bi našel človeka, ki me ponese na oni breg. Tako se mi mudi na sodni- . . . na, jaz pa tukaj."

"To bi se dalo narediti," premišli pohlepni grof in pogleda naokoli: nikogar ni, ki bi ju videl. "Z zlatom bi plačali, gospod Buča, ste rekli?"

"Bi, gospod grof."

"Teda pa le hitro čez potok!"

Ročno stopi grof v vodo in gospod Andrej Buča se mu z vso svojo strašansko težo splazi na ramena. Gospod grof zastoeče, toda kaj bi, zlata je potreben. Ne se gospoda Bučo čez potok in ga ves upehan posadi na oni breg.

"Zdaj pa zlato sem, gospod Buča."

"Saj bi ga rad dal, če bi ga imel."

"Ali ste nori, ali kaj?" — se razhudi grof. "Potem pa hajin dogovor ne velja."

"Pa ne!" odreže Buča. "Pa me nesite nazaj na ono stran!"

Grof pač kakor grof — trmast in primojen — še enkrat nade ne težki tovor in ječe prenese gospoda Andreja Bučo nazaj na oni breg. Ko ga odloži, si gospod Andrej Buča sezuje škornje in lepo prebrede pomladno vodico. Ko si škornje spet obuje in nadaljuje pot, klikne za slovo oroču:

"Gospod grof, vi imate pameti za počen knof! Povejte zdaj voličema, kako ste prenašali Andreja Bučo čez potok."

P. Drobtina.

Profesorska

Profesor je prišel k svojemu prijatelju na obisk. Ko se hoče posloviti, vidi, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu reče prijatelj: "Dragi profesor, prenočite kar pri nas. To bo najboljše, da ne boste mokri."

P. Drobtina.

Profesorska

Profesor je prišel k svojemu prijatelju na obisk. Ko se hoče posloviti, vidi, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu reče prijatelj: "Dragi profesor, prenočite kar pri nas. To bo najboljše, da ne boste mokri."

P. Drobtina.

Profesorska

Profesor je prišel k svojemu prijatelju na obisk. Ko se hoče posloviti, vidi, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu reče prijatelj: "Dragi profesor, prenočite kar pri nas. To bo najboljše, da ne boste mokri."

P. Drobtina.

Profesorska

Profesor je prišel k svojemu prijatelju na obisk. Ko se hoče posloviti, vidi, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu reče prijatelj: "Dragi profesor, prenočite kar pri nas. To bo najboljše, da ne boste mokri."

P. Drobtina.

Profesorska

Profesor je prišel k svojemu prijatelju na obisk. Ko se hoče posloviti, vidi, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu reče prijatelj: "Dragi profesor, prenočite kar pri nas. To bo najboljše, da ne boste mokri."

P. Drobtina.

Profesorska

Profesor je prišel k svojemu prijatelju na obisk. Ko se hoče posloviti, vidi, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu reče prijatelj: "Dragi profesor, prenočite kar pri nas. To bo najboljše, da ne boste mokri."

P. Drobtina.

Profesor se po dolgem obotavljanju vda.

Ko so že vsi davno legli k počitku, pozvonil zvonec na hišnih vratih. Gospodar nejevoljen vstane in odpre.

Pred vrati stoji profesor ves premočen in pod pazduho ima majhen zavitek:

"Oh, oprostite mi," pravi, "da vas motim. Samo po nočno srajco sem šel domov."

Skrbeč mož

Ravnatelj jetnišnice pokliče jetnika k sebi:

"Zmikavt, zdaj vas bomo pustili iz ječe, ker ste se vzorno vdrli. Vaša prva pot bo seveda domov k družini."

"Seveda, gospod ravnatelj," odvrne zmikavt, "samo prej moram mimogrede še kaj suniti, ker praznih rok vendar ne smem priti domov."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 16. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in pristoje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anesmentu \$1.20 za tednik, se jim to pristoje k naročnini. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list predrag za člano S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrul. države in Kanado \$6.00	Za Clairo in Chicago je \$7.50
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 6.20
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in..... 5.10
3 tednika in..... 3.40	3 tednika in..... 3.90
4 tednika in..... 1.30	4 tednika in..... 2.70
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.50

Za Evropo je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: — Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo sahval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na čevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravnistvu lista, in obenem doplačati dotično vsto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravnistvo znižati datum za to vsto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročninu za list Prosveto vsto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....

Star naročnik.....